

На цьому загальному та типовому і зосереджена головна увага. Тому тільки знання загального і типового в душевному світі неповнолітнього правопорушника може надати ефективну допомогу для його виховання.

САМОТІЄВИЧ В. О.

Відокремлений структурний підрозділ «Миколаївський інститут права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінально-правових дисциплін, кандидат юридичних наук

НЕПРЕСТИЖНІСТЬ МІЛІЦЕЙСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ ЯК ДЕТЕРМІНУЮЧИЙ ФАКТОР ЗЛОЧИННОСТІ СЕРЕД ПРАЦІВНИКІВ ОВС УКРАЇНИ

Актуальність проблематики злочинності серед працівників в ОВС України викликана великою кількістю порушень закону з боку правоохоронців, а широкое обговорення необхідності реформування системи ОВС України стало наріжним каменем в нашому суспільстві за сучасних соціально-політичних умов.

Міліціонери разом із вчителями, військовослужбовцями потрапляють сьогодні на найнижчі сходинки престижності професії у рейтингах за результатами соціологічних опитувань у нашій країні. Традиційно оцінювання престижності професії здійснюється через вплив, повагу, якими користується працівники тієї чи іншої сфери, а також визначається ступенем складності і відповідальності праці, тривалістю необхідної для неї професійної освіти, рівнем оплати та ін. Серед основних негативних факторів, що впливають на престижність служби в ОВС, вчені називають: значні переробки у часі, невпорядкованість робочого дня, неможливість планувати дозвілля, недиференційованість оплати праці, нестійкість службового стану, великі навантаження під час роботи, характер самої роботи, ризик та небезпека в процесі роботи, необхідність оперативного прийняття рішень.

Низький рівень престижності професії у свою чергу викликає селекційну дисфункцію ОВС, що розглядається сьогодні як одна із соціальних детермінант злочинності серед працівників міліції, адже це призводить до потрапляння в структуру ОВС «випадкових» працівників, осіб, що не відповідають вимогам нормального функціонування системи.

Низький імідж міліції, в першу чергу, обумовлює відсутність належного рівня конкуренції кандидатів на службу в ОВС. Існують різні підходи до вирішення вказаної проблеми, наприклад, за результатами дисертаційного дослідження І. В. Воробйовою було запропоновано шляхи поліпшення іміджу працівника міліції, що ґрунтуються на уявленнях

громадян. Автор вважає, що формувати позитивний імідж працівника міліції доцільно такими шляхами: вдосконалення системи професійного відбору та професійно-психологічної підготовки працівників міліції; проведенням роз'яснювальної роботи серед населення щодо функцій та обов'язків як самих працівників міліції, так і пересічних громадян, інформуванням про результати діяльності міліції, наданням правової допомоги населенню; формуванням специфічної корпоративної культури міліції України. У процесі професійно-психологічної підготовки працівників міліції насамперед необхідно використовувати соціально-психологічний тренінг, підвищення професійної комунікативної компетентності, особливо працівників тих спеціальностей, які безпосередньо взаємодіють та спілкуються з населенням, — дільничних інспекторів, працівників ДАІ, слідчих. Поліпшення іміджу працівника міліції має своїм наслідком підвищення престижу професії міліціонера, авторитету працівника міліції та поваги до нього (Воробйова І. В. Імідж працівника міліції як чинник розвитку правосвідомості громадян : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.06 «Юридична психологія» / І. В. Воробйова. — Х., 2007. — С. 16—17).

Погоджуючись у цілому із запропонованими шляхами формування позитивного іміджу працівника ОВС, не можемо не наголосити на тому, що такі заходи будуть марними, якщо проводитимуться у відриві від заходів економічного та організаційного характеру. Із цього приводу покажемо є приклад Грузії, де протягом останнього десятиліття відбулося реформування правоохоронних органів, яке привело до наступних позитивних змін:

- побудовано нові прозорі будівлі для розміщення поліцейських відділків;
- значному технічному переоснащенню було піддано автопарк;
- застосовано новітні інформаційні технології в роботі служби ДАІ, в т.ч. автоматизована система сплати штрафів, процесу оформлення автомобілів ввезених з-за кордону, що допомогло усунути особистісний фактор та значно спростити бюрократичну систему, яка існувала до того;
- вирішено проблему оплати праці поліцейського, яка стала в середньому перевищувати середню заробітну плату в країні у три рази.

Низка заходів економічного характеру створила умови для того, щоб професія поліцейського стала престижною, населення поважало та довіряло поліції (слід зазначити, що рівень довіри населення з 10 % виріс до 80 % за останні роки).

Вжиті економічні заходи спричинили й поліпшення стану в кадровій роботі, де також відбулася низка реформ. Так, скоротивши працівників ДАІ, та піднявши патрульним заробітну платню у шість разів, а також змінивши деякі вимоги до кандидатів на службу в ОВС, служити в поліції виявили бажання особи, переважна більшість з яких мають

вищу освіту: вчителі, інженери, колишні працівники банківських установ, директори приватних фірм. Також до оновленої поліції потрапили й колишні її співробітники за умови відсутності «сумнівного минулого» та позитивного проходження спеціального тестування.

Із прикладу Грузії зрозуміло, що широкомасштабні економічні заходи стали міцною основою для реалізації організаційно-управлінських, соціальних, правових та інших заходів, які в комплексі мали видатний результат. Підвищення заробітної плати, поліпшення матеріально-технічного забезпечення створює фундамент для підняття іміджу міліцейської професії, робить її престижною, а працівника міліції — поважною людиною. У багатьох демократичних країнах уже сьогодні поліцейська служба є досить престижною, шанованою, але при цьому й відповідальною.

Таким чином, непрестижність професії міліціонера відіграє значну роль у контексті проблеми злочинності серед персоналу ОВС та виступає одним із соціально-психологічних факторів, що її детермінують, впливаючи, в першу чергу, на процес професійного відбору кандидатів на службу. Вирішення окресленої проблеми вбачаємо у проведенні комплексу заходів, серед яких заходи організаційно-управлінського, економічного, виховного, правового характеру.

ІЛЬКО С. А.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права

РОЛЬ КРИМІНАЛЬНОЇ СУБКУЛЬТУРИ В ФОРМУВАННІ КРИМІНОГЕННОЇ ПРАВОСВІДОМОСТІ У МОЛОДІ

Початок ХХІ століття характеризується динамічними трансформаціями українського суспільства, зокрема політичної, економічної, соціальної та культурної сфер. Перетворення у цінностях та пріоритетах не обходять стороною і правову сферу, основними засадами якої зі становленням України на шлях незалежності були проголошені верховенство права та закону, прав і свобод людини. Динамічні зміни такого характеру у свою чергу вимагають перебудови свідомості індивідів — громадян держави. В цьому контексті актуальним постає питання дослідження феномену сучасного молодого покоління.

Науковий аналіз кримінальної субкультури передбачає в першу чергу визначення методології вивчення даного феномена. У цьому контексті надзвичайно цікавими є роздуми І. Рущенко про взаємозв'язок нормативної та кримінальної культури, а також про структуру кримінальної